CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
VERICA TRSTENJAK
prezentate la 11 iunie 2008 [1]

I — Introducere

1. În prezenta cauză, Comisia solicită Curții să constate că refuzând să plătească dobânzi de întârziere pentru înregistrarea tardivă în contabilitate a resurselor proprii corespunzătoare operațiunilor vamale în cadrul cărora marfa a ajuns în termen la biroul de destinație, însă dovada acestui fapt a fost prezentată tardiv la biroul de plecare, Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul reglementării comunitare referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunității.

II — Cadrul juridic

A — *Convenția TIR*

2. La articolul 2 din Convenția vamală privind transportul internațional de mărfuri sub acoperirea carnetelor TIR (denumită în continuare „Convenția TIR”) [2] se prevede:

„Prezenta convenție privește transportul mărfurilor efectuat fără descărcare și reîncărcare, peste una sau mai multe frontiere, de la un birou vamal de plecare al unei părți contractante până la un birou vamal de destinație al unei alte părți contractante sau al aceleiași părți contractante, în vehicule rutiere, ansambluri de vehicule sau în containere, cu condiția ca o parte din traseul între începutul operațiunii TIR și încheierea ei să fie un traseu rutier.”

3. Articolul 4 din Convenția TIR are următorul cuprins:

„Mărfurile transportate sub regim TIR nu sunt supuse la plată sau la consemnarea drepturilor și taxelor de import sau de export la birourile vamale de trecere.”

1 — Limba originală: slovena.

2 — JO 1978, L 252, p. 2, Ediție specială, 02/vol. 1, p. 197.

4. Articolul 8 din convenție prevede:

„(1) Asociația garantă se angajează să achite drepturile și taxele de import sau de export exigibile, majorate, dacă este cazul, cu dobânzile de întârziere care trebuie să fie achitate potrivit legilor și reglementărilor vamale ale țării în care o abatere legată de operațiunea TIR este constatată. Ea este obligată, împreună și în solidar cu persoanele care datorează sumele menționate mai sus, la plata acestor sume.

(2) În cazul în care legile și reglementările unei părți contractante nu prevăd plata drepturilor și taxelor de import sau de export în cazurile prevăzute la alineatul (1) de mai sus, asociația garantă se angajează să achite, în aceleași condiții, o sumă egală cu cuantumul drepturilor și taxelor de import sau de export, majorate, dacă este cazul, cu dobânzile de întârziere.

[…]

(7) În cazul în care sumele menționate la alineatele (1) și (2) ale prezentului articol devin exigibile, autoritățile competente trebuie, dacă este posibil, să pretindă plata acestora direct de la persoana sau persoanele care datorează aceste sume, înainte de a introduce o reclamație pe lângă asociația garantă.”

5. Articolul 11 din Convenția TIR prevede:

„(1) În cazul în care nu s-a dat descărcare unui carnet TIR sau în cazul în care s-a dat descărcare cu rezerve unui carnet TIR, autoritățile competente nu au dreptul să pretindă de la asociația garantă plata sumelor menționate la articolul 8 alineatele (1) și (2) dacă, în termen de un an de la data luării în evidență a carnetului TIR de către aceste autorități, ele nu au avizat în scris asociația despre nedescărcare sau despre descărcarea cu rezerve. Această dispoziție se aplică, de asemenea, în cazul descărcării obținute în mod abuziv sau fraudulos, însă, în acest caz, termenul este de doi ani.

(2) Cererea de plată a sumelor menționate la articolul 8 alineatele (1) și (2) este adresată asociației garante cel mai devreme în termen de trei luni de la data la care această asociație a fost informată despre nedescărcare, descărcarea cu rezerve sau descărcarea obținută în mod abuziv sau fraudulos și cel mai târziu în termen de doi ani de la aceeași dată. Totuși, în privința cazurilor care sunt trimise în instanță în termenul de doi ani indicat mai sus, cererea de plată se adresează într-un termen de un an de la data la care hotărârea judecătorească a devenit executorie.

(3) Pentru achitarea sumelor pretinse, asociația garantă dispune de un termen de trei luni de la data cererii de plată care i-a fost adresată. Asociația obține rambursarea sumelor plătite dacă, în termen de doi ani de la data cererii de plată, s-a făcut dovada pentru organele vamale că nu s-a comis nicio abatere în legătură cu operațiunea de transport în cauză."

B — *Dreptul comunitar*

1. Codul vamal comunitar

6. Articolul 91 din Regulamentul nr. 2913/92 de instituire a Codului vamal comunitar (denumit în continuare „CVC") [3] prevede:

„(1) Regimul de tranzit extern permite circulația dintr-un punct într-altul pe teritoriul vamal al Comunității:

(a) a mărfurilor necomunitare, fără ca aceste mărfuri să fie supuse drepturilor de import și altor taxe sau măsuri de politică comercială;

(b) a mărfurilor comunitare care sunt supuse unei măsuri comunitare ce implică exportul lor într-o țară terță și pentru care au fost îndeplinite formalitățile vamale corespunzătoare pentru export.

(2) Circulația menționată în alineatul (1) are loc:

(a) fie conform regimului de tranzit comunitar extern;

(b) fie în baza unui carnet TIR (Convenția TIR) cu condiția ca aceste transporturi:

1. să fi început sau să se fi încheiat în afara Comunității sau

3 — Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 (JO L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58).

2. să privească transporturi de mărfuri care trebuie descărcate pe teritoriul vamal al Comunității și care sunt transportate împreună cu mărfuri care se descarcă într-o țară terță sau

3. să fie efectuate între două puncte din Comunitate folosind teritoriul unei țări terțe;

[…]”

7. Articolul 92 din CVC prevede:

„Regimul de tranzit extern ia sfârșit atunci când mărfurile și documentele aferente sunt prezentate la biroul vamal de destinație în conformitate cu dispozițiile regimului în cauză.”

8. Potrivit articolului 204 din CVC:

„(1) O datorie vamală la import ia naștere prin:

(a) neexecutarea uneia dintre obligațiile care rezultă, în privința mărfurilor supuse drepturilor de import, din depozitarea lor temporară sau din utilizarea regimului vamal sub care sunt plasate sau

(b) nerespectarea unei condiții care reglementează plasarea mărfurilor sub regimul respectiv sau acordarea unei rate reduse sau zero a drepturilor de import ținând seama de destinația mărfurilor,

în alte cazuri decât cele menționate la articolul 203 doar dacă nu se stabilește că acele omisiuni nu au un efect semnificativ asupra utilizării corecte a regimului de depozitare temporară sau a regimului vamal în cauză.

9. Articolul 217 alineatul (1) din CVC prevede:

„Orice valoare a drepturilor de import sau export care rezultă dintr-o datorie vamală […] se calculează de autoritățile vamale de îndată ce intră în posesia datelor necesare și este înregistrată de autoritățile respective în evidențele contabile sau pe orice alt suport echivalent (înscrierea în evidența contabilă).”

(2) Datoria vamală ia naștere fie în momentul în care obligația a cărei neexecutare generează datorii vamale încetează a mai fi îndeplinită, fie în momentul în care mărfurile sunt plasate sub regimul vamal în cauză, atunci când se stabilește ulterior că o condiție care reglementează plasarea mărfurilor sub regimul respectiv sau acordarea unei rate reduse sau zero a drepturilor de import ținând seama de destinația mărfurilor nu a fost îndeplinită în fapt.

10. Articolul 236 alineatul (1) din CVC prevede:

„(1) Drepturile de import sau de export se rambursează în măsura în care se stabilește că, în momentul în care au fost plătite, valoarea acestor drepturi nu era datorată legal sau că valoarea lor a fost înscrisă în evidența contabilă contrar dispozițiilor articolului 220 alineatul (2).

(3) Debitorul vamal este persoana căreia i se solicită, în funcție de împrejurări, fie executarea obligațiilor apărute, în privința mărfurilor supuse drepturilor de import, în urma depozitării lor temporare sau a utilizării regimului vamal sub care au fost plasate, fie respectarea condițiilor care reglementează plasarea mărfurilor sub acel regim.”

[…]”

2. Regulamentul nr. 2454/93 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Codului vamal comunitar

11. Articolul 378 din Regulamentul nr. 2454/93 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului nr. 2913/92 de instituire a Codului vamal comunitar (denumit în continuare „Regulamentul nr. 2454/93”) [4] prevede:

„(1) Fără a aduce atingere articolului 215 din cod, în cazul în care transportul nu se prezintă la biroul de destinație și locul în care s-a săvârșit infracțiunea sau neregula nu poate fi stabilit, se consideră că respectiva infracțiune sau neregulă s-a săvârșit:

— în statul membru căruia îi aparține biroul de plecare

sau

— în statul membru căruia îi aparține biroul de tranzit de la punctul de intrare în Comunitate, căruia i s-a trimis un aviz de tranzit,

cu condiția ca în perioada prevăzută la articolul 379 alineatul (2) să se facă, față de autoritățile vamale, dovada conformității operațiunii de tranzit sau a locului în care s-a săvârșit infracțiunea sau neregula.

(2) În cazul în care nu se prezintă o astfel de dovadă și se consideră astfel că respectiva infracțiune sau neregulă s-a săvârșit în statul membru de plecare sau în statul membru de intrare în conformitate cu dispozițiile de la primul paragraf a doua liniuță, drepturile și celelalte impuneri aferente mărfurilor respective se percep de către acest stat membru în conformitate cu dispozițiile comunitare sau naționale”.

12. Articolul 379 din Regulamentul nr. 2454/93 prevede:

„(1) În cazul în care un transport de mărfuri nu a fost prezentat la biroul de destinație și nu se poate stabili locul în care s-a comis infracțiunea sau neregula, biroul de plecare îi notifică acest lucru principalului obligat cât mai curând posibil și în orice caz înainte de sfârșitul celei de a unsprezecea luni de la data înregistrării declarației de tranzit comunitar.

4 — Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 (JO L 253, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 7, p. 3).

(2) Notificarea menționată la alineatul (1) precizează în special termenul în care trebuie să se furnizeze biroului de plecare, în fața autorităților vamale, proba regularității operațiunii de tranzit sau a locului în care s-a săvârșit în realitate infracțiunea sau neregula. Acest termen este de trei luni de la data notificării menționate la alineatul (1). Dacă dovada respectivă nu se face până la încheierea acestui termen, statul membru competent întreprinde măsuri pentru a recupera drepturile și alte impuneri datorate. În cazul în care acest stat membru nu este cel în care se află biroul de plecare, acesta din urmă informează imediat respectivul stat membru."

14. Articolul 454 din Regulamentul nr. 2454/93 prevede:

„(1) Prezentul articol se aplică fără a aduce atingere dispozițiilor specifice ale convenți[ei] TIR […] referitoare la obligațiile asociațiilor de garantare atunci când se utilizează un carnet TIR […].

13. Articolul 380 din Regulamentul nr. 2454/93 prevede:

(2) În cazul în care, în cursul sau cu ocazia unui transport efectuat sub acoperirea unui carnet TIR […], se constată că s-a săvârșit o infracțiune sau o neregulă într-un stat membru, recuperarea drepturilor și a altor impuneri eventual exigibile se realizează de către acest stat membru în conformitate cu dispozițiile comunitare sau naționale, fără a aduce atingere exercitării procedurilor penale.

„Dovada regularității unei operațiuni de tranzit în sensul articolului 378 alineatul (1) se face față de autoritățile vamale în special:

(3) În cazul în care nu se poate stabili teritoriul pe care s-a săvârșit infracțiunea sau neregula, se consideră că respectiva infracțiune sau neregulă s-a săvârșit în statul membru în care a fost descoperită cu excepția cazului în care, în termenul stipulat la articolul 455 alineatul (1), se face dovada față de autoritățile vamale asupra regularității operațiunii sau a locului în care s-a săvârșit de fapt infracțiunea sau neregula.

(a) prin întocmirea unui document certificat de către autoritățile vamale, prin care se stabilește că mărfurile respective au fost prezentate la biroul de destinație […]."

În cazul în care nu se face o astfel de dovadă și se consideră că respectiva infracțiune sau neregulă s-a săvârșit în statul membru în care a fost depistată, drepturile și celelalte impuneri aferente mărfurilor în cauză se încasează de către acest stat membru în conformitate cu dispozițiile comunitare sau naționale.

(2) Dovada regularității operațiunii desfășurate sub acoperirea unui carnet TIR […] în sensul articolului 454 alineatul (3) primul paragraf se face în termenul prevăzut la articolul 11 alineatul (2) din Convenția TIR […].

[…]

(3) Această dovadă se poate face față de autoritățile vamale în special:

Administrațiile vamale ale statelor membre iau măsurile necesare pentru a împiedica săvârșirea oricărei infracțiuni sau nereguli și pentru a le sancționa eficient.”

(a) prin prezentarea unui document certificat de către autoritățile vamale prin care se stabilește că mărfurile în cauză au fost prezentate la biroul de destinație. Acest document trebuie să cuprindă informații care să permită identificarea mărfurilor respective sau

15. Articolul 455 din Regulamentul nr. 2454/93 prevede:

(b) prin prezentarea unui document vamal de introducere în consum eliberat într-o țară terță ori o copie sau fotocopie a acestuia; această copie sau fotocopie trebuie certificată pentru conformitate fie de către organismul care a vizat documentul original, fie de către autoritățile țării terțe în cauză, fie de către autoritățile unuia dintre statele membre. Acest document trebuie să cuprindă informații care să permită identificarea mărfurilor respective sau

„(1) În cazul în care se constată săvârșirea vreunei infracțiuni sau nereguli în cursul sau cu ocazia unui transport desfășurat sub acoperirea unui carnet TIR […], autoritățile vamale notifică acest lucru titularului de carnet TIR […] și asociației garante în termenul prevăzut la articolul 11 alineatul (1) din Convenția TIR […].

[…]”

3. Regimul resurselor proprii ale Comunității

16. Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1552/89 de punere în aplicare a Deciziei 88/376/CEE, Euratom privind resursele proprii ale Comunităților (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1552/89”) [5] prevede:

„În scopul aplicării prezentului regulament, dreptul Comunității asupra resurselor proprii la care se referă articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din Decizia 88/376/CEE, Euratom se constată de îndată ce suma datorată este notificată către debitor de serviciul competent din statul membru. Această notificare se efectuează de îndată ce debitorul este cunoscut și suma cuvenită poate fi calculată de autoritățile administrative competente, cu respectarea tuturor dispozițiilor comunitare aplicabile în materie.” [traducere neoficială]

17. Articolul 2 din Regulamentul nr. 1150/2000 privind punerea în aplicare a Deciziei 94/728/CE, Euratom referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunităților (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1550/2000”) [6], prin care a fost abrogat Regulamentul nr. 1552/89, conține dispoziții asemănătoare:

„(1) În scopul aplicării prezentului regulament, dreptul Comunității asupra resurselor proprii la care se referă articolul 2 alineatul (1) literele (a) și (b) din Decizia 94/728/CE, Euratom se constată de îndată ce sunt îndeplinite condițiile prevăzute de regulamentul vamal privind înregistrarea sumei cuvenite și notificarea debitorului.

(2) Data stabilită la care se referă dispozițiile din alineatul (1) trebuie să fie data înregistrării, prevăzută de regulamentul vamal […].”

18. Articolul 6 din Regulamentul nr. 1552/89 prevede:

„(1) Contabilitatea resurselor proprii se ține de către trezoreria fiecărui stat membru sau a organismului desemnat de către fiecare stat membru și se structurează în funcție de natura resurselor.

5 — Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 al Consiliului din 29 mai 1989 (JO L 155, p. 1).

6 — Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1150/2000 al Consiliului din 22 mai 2000 (JO L 130, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 2, p. 184).

(2) (a) Drepturile constatate în conformitate cu articolul 2 se înregistrează în contabilitate, conform literei (b) din prezentul alineat, cel târziu în prima zi lucrătoare după data de 19 din luna a doua următoare celei în care a fost constatat dreptul respectiv.

(b) Drepturile constatate și neînregistrate în contabilitatea la care se referă litera (a), deoarece nu au fost recuperate încă și nu s-a furnizat nicio cauțiune, se înscriu într-o contabilitate separată, în termenul prevăzut la litera (a). Statele membre pot proceda în același mod atunci când drepturile constatate și acoperite de garanții fac obiectul contestărilor și sunt susceptibile de a suporta variații în urma diferendelor apărute." [traducere neoficială]

19. Conform articolului 6 din Regulamentul nr. 1150/2000:

„(1) Contabilitatea resurselor proprii se ține de către trezoreria fiecărui stat membru sau a organismului desemnat de către fiecare stat membru și se structurează în funcție de natura resurselor.

(2) În scopul ținerii contabilității resurselor proprii, situația contabilă se efectuează cel mai devreme la ora 13.00 din ultima zi lucrătoare din luna constatării.

(3) (a) Drepturile constatate în conformitate cu articolul 2 se înregistrează în contabilitate, conform literei (b) din prezentul alineat, cel târziu în prima zi lucrătoare după data de 19 din luna a doua următoare celei în care a fost constatat dreptul respectiv.

(b) Drepturile constatate și neînregistrate în contabilitatea la care se referă litera (a), deoarece nu au fost recuperate încă și nu s-a furnizat nicio cauțiune, se înscriu într-o contabilitate separată, în termenul prevăzut la litera (a). Statele membre pot proceda în același mod atunci când drepturile constatate și acoperite de garanții fac obiectul contestărilor și sunt susceptibile de a suporta variații în urma diferendelor apărute.

[…]"

20. Articolul 8 din Regulamentul nr. 1552/89 prevede:

„Rectificările efectuate conform articolului 2 alineatul (2) se adaugă ori se scad din suma totală a drepturilor constatate. Ele se înregistrează în contabilitatea la care se face referire la articolul 6 alineatul (2) literele (a) și (b), precum și în extrasele de cont prevăzute la articolul 6 alineatul (3) corespunzător datei rectificărilor.

Rectificările fac obiectul unei mențiuni speciale atunci când se referă la fraude sau nereguli deja comunicate Comisiei.” [traducere neoficială]

21. Articolul 8 din Regulamentul nr. 1150/2000 este formulat în termeni aproape identici:

„Rectificările efectuate conform articolului 2 alineatul (4) se adaugă ori se scad din suma totală a drepturilor constatate. Ele se înregistrează în contabilitatea la care se face referire la articolul 6 alineatul (3) literele (a) și (b), precum și în extrasele de cont prevăzute la articolul 6 alineatul (4) corespunzător datei rectificărilor.

Rectificările fac obiectul unei mențiuni speciale atunci când se referă la fraude sau nereguli deja comunicate Comisiei.”

22. Articolul 11 din Regulamentul nr. 1552/89 și articolul 11 din Regulamentul nr. 1150/2000 sunt formulate în mod absolut identic:

„Orice întârziere în intrările în conturi prevăzute la articolul 9 alineatul (1) au drept rezultat plata de către statul membru vizat a unei dobânzi la o rată egală cu rata dobânzii aplicate finanțărilor pe termen scurt în ziua scadenței pe piața monetară a statului membru, majorată cu două puncte. Această rată este majorată cu 0,25 puncte pentru fiecare lună de întârziere. Rata majorată se aplică întregii perioade de întârziere.”

23. Articolul 17 alineatele (1) și (2) din Regulamentele nr. 1552/89 și nr. 1150/2000, care face parte din titlul VII „Dispoziții referitoare la măsuri de verificare”, prevede:

„(1) Statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru ca sumele corespunzătoare drepturilor constatate conform articolului 2 să fie puse la dispoziția Comisiei în condițiile prevăzute de prezentul regulament.

(2) Statele membre sunt libere de obligația de a pune la dispoziția Comisiei suma corespunzând drepturilor constatate doar dacă a fost imposibilă colectarea acestor sume, din motive de forță majoră. În plus, în cazuri specifice, statele membre pot să nu pună la dispoziția Comisiei aceste sume atunci când se constată, după examinarea aprofundată a tuturor datelor pertinente privind cazul respectiv, că este absolut imposibil să se procedeze la colectarea sumelor din motive care nu pot fi imputate statelor membre. […]”

24. Articolul 22 din Regulamentul nr. 1150/2000 prevede:

„Regulamentul (CEE, Euratom) nr. 1552/89 se abrogă.

Trimiterile la acest regulament trebuie înțelese ca fiind trimiteri la prezentul regulament și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondențe din anexă, partea A.”

25. Articolul 23 din Regulamentul nr. 1150/2000 prevede:

„Prezentul regulament intră în vigoare la data publicării sale în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene.*”

26. Regulamentul nr. 1150/2000 a fost publicat în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* la 31 mai 2000.

III — Procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și acțiunea Comisiei

27. Acțiunea formulată de Comisie privește două proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor: 2003/2241 și 2006/2266.

A — *Procedura 2003/2241 de constatare a neîndeplinirii obligațiilor*

28. În cadrul unui control al resurselor proprii, efectuat în luna aprilie 1994, Comisia a constatat că, într-un anumit

număr de cazuri de tranzit comunitar, Republica Italiană nu inițiase în termenele prevăzute procedura de recuperare a drepturilor și a altor impuneri datorate, pentru motivul neprezentării dovezii regularității operațiunilor de tranzit în sensul articolului 379 din Regulamentul nr. 2454/93.

29. Prin scrisoarea din 15 iunie 2001, în conformitate cu articolul 11 din Regulamentul nr. 1150/2000, Comisia a solicitat Republicii Italiene plata unei sume de 31 564 893 ITL (16 301,90 EUR) pentru înregistrarea tardivă în contabilitate a resurselor proprii la care Comunitatea are dreptul în temeiul unei obligații vamale care luase naștere în urma unor nereguli în cadrul tranzitului comunitar.

30. După o anchetă efectuată de autoritățile italiene, s-a stabilit că 11 documente din 201 nu prezentau nereguli. În aceste cazuri, procedurile vamale au fost descărcate în mod legal, deși biroul de destinație nu a trimis decât tardiv dovada acestui fapt la biroul de plecare. În aceste condiții, autoritățile italiene au informat Comisia, prin nota din 31 iulie 2001, că vor plăti dobânzi de întârziere numai pentru operațiunile vamale în cadrul cărora s-au constatat nereguli. Autoritățile italiene au refuzat plata dobânzilor de întârziere în ceea ce privește documentele în legătură cu care s-a dovedit numai în cursul anchetei că nu s-au produs nereguli. În această privință, ele au susținut în plus – având în vedere faptul că documentele de tranzit au fost prezentate la biroul vamal de destinație – că nu a luat naștere nicio datorie vamală în sensul articolului 204 din Regulamentul nr. 2913/92. Prin urmare, autoritățile italiene au afirmat că nu datorează plata dobânzilor de întârziere în discuție.

31. Întrucât autoritățile italiene nu erau dispuse să plătească dobânzile de întârziere, la 3 februarie 2004, Comisia a adresat Republicii Italiene o scrisoare de punere în întârziere în care a solicitat plata dobânzilor de întârziere în valoare de 847,06 euro pentru operațiunile vamale descărcate în mod legal, dar pentru care resursele proprii corespunzătoare au fost înregistrate în contabilitate tardiv. Întrucât Republica Italiană a comunicat din nou Comisiei prin scrisoarea din 8 iunie 2004 că nu va plăti dobânzile de întârziere menționate, Comisia a adoptat la 5 iulie 2005 un aviz motivat prin care a somat-o din nou să plătească dobânzile de întârziere în termen de două luni de la primirea acestuia.

32. Ca răspuns la avizul motivat, autoritățile italiene și-au reafirmat intenția de a nu plăti dobânzile de întârziere.

B — *Procedura 2006/2266 de constatare a neîndeplinirii obligațiilor*

33. În cadrul procedurii 2006/2266 de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, Comisia a identificat patru operațiuni de tranzit în temeiul Convenției TIR, în legătură cu care a constatat că procedurile nu au fost

descărcate în termenele prevăzute la articolul 11 din Convenția TIR. Întrucât carnetul TIR nu a fost descărcat în timp util, autoritățile competente ar fi trebuit să solicite plata taxelor. Neprocedându-se astfel, operațiunea de tranzit a fost nelegală, motiv pentru care, în opinia Comisiei, a luat naștere o datorie vamală. În urma înregistrării tardive în contabilitate a resurselor proprii la care Comunitatea avea dreptul în temeiul acestei datorii vamale, Comisia a solicitat autorităților italiene plata dobânzilor de întârziere.

34. În mod similar cu procedura 2003/2241, autoritățile italiene au refuzat în procedura în discuție să plătească dobânzi de întârziere. Ele au reafirmat că în lipsa unei datorii vamale plata dobânzilor de întârziere modifică natura acestora. Astfel, dobânzile de întârziere dobândesc caracter de sancțiune aplicată pentru încălcarea formală a termenelor impuse prin Regulamentul nr. 1552/89 pentru derularea operațiunilor prevăzute de acesta.

35. La 4 iulie 2006, Comisia a adresat Republicii Italiene o scrisoare de punere în întârziere în care solicita autorităților italiene plata dobânzilor de întârziere în valoare de 3 322 de euro. Întrucât nu a primit niciun răspuns la scrisoarea de punere în întârziere, la 12 octombrie 2006, Comisia a adresat autorităților italiene un aviz motivat.

36. În răspunsul din 12 decembrie 2006 la avizul motivat, autoritățile italiene au refuzat plata dobânzilor de întârziere menționate.

C — *Acțiunea Comisiei*

37. Întrucât în cadrul procedurilor precontencioase 2003/2241 și 2006/2266 autoritățile italiene au refuzat plata dobânzilor de întârziere, Comisia a decis să introducă o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva Republicii Italiene.

38. Prin acțiunea formulată, Comisia solicită Curții:

— să constate că refuzând să plătească dobânzi de întârziere Comisiei, în valoare totală de 847,06 euro, pentru înregistrarea tardivă în contabilitate a taxelor vamale și refuzând să își adapteze dispozițiile naționale la normele comunitare în ceea ce privește înregistrarea în contabilitate a operațiunilor vamale acoperite de o garanție globală și necontestate, rezultate dintr-o operațiune de tranzit comunitar,

— și că refuzând să plătească dobânzi de întârziere Comisiei, în valoare totală de 3 322 de euro, pentru nerespectarea termenelor prevăzute de reglementarea comunitară pentru înregistrarea în contabilitatea „A” a taxelor vamale, în cadrul operațiunilor de tranzit potrivit Convenției TIR,

Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Regulamentului (CEE, Euratom) nr. 1552/89 al Consiliului din 29 mai 1989 de punere în aplicare a Deciziei 88/376/CEE, Euratom privind resursele proprii ale Comunităților și în special în temeiul articolului 6 alineatul (2) litera (a) din acesta, înlocuit, de la 31 mai 2000, de Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1150/2000 al Consiliului din 22 mai 2000 privind punerea în aplicare a Deciziei 94/728/CE, Euratom referitoare la sistemul resurselor proprii ale Comunităților, și în special în temeiul articolului 6 alineatul (3) litera (a) din acesta;

— obligarea Republicii Italiene la plata cheltuielilor de judecată.

39. Republica Italiană solicită Curții:

— respingerea acțiunii;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

IV — Procedura în fața Curții

40. Acțiunea introdusă de Comisie a fost primită la grefa Curții la 8 iunie 2007, iar memoriul în răspuns a fost primit la 19 iulie 2007. În ședința care s-a desfășurat la 17 aprilie 2008, reprezentanții Comisiei și ai Republicii Italiene au făcut declarații orale și au răspuns la întrebările adresate de Curte.

V — Argumentele părților

41. În ceea ce privește procedura 2003/2241, *Comisia* susține că, întrucât biroul vamal de plecare nu a primit proba descărcării operațiunii vamale în termenul prevăzut, operațiunea în cauză trebuie considerată nelegală, motiv pentru care în speță a luat naștere o datorie vamală. Comisia își întemeiază afirmația pe precizările din jurisprudență, din care rezultă că atunci când „transporturile de mărfuri plasate sub un regim de tranzit extern nu au fost prezentate la biroul de destinație, se prezumă că datoria vamală a luat naștere și că principalul obligat este debitorul acesteia” [7].

7 — Hotărârile din 14 aprilie 2005, Comisia/Țările de Jos (C-460/01, Rec., p. I-2613, punctul 72) și Comisia/Germania (C-104/02, Rec., p. I-2689, punctul 81).

42. Comisia afirmă că, în acest caz, statul membru competent trebuie să pretindă principalului obligat dovada regularității operațiunii de tranzit și că, atunci când această dovadă nu a fost făcută în termen, statul membru trebuie să întreprindă măsuri pentru a recupera taxele datorate. Comisia subliniază că termenele impuse în această privință de dreptul comunitar sunt peremptorii, ceea ce face posibilă aplicarea uniformă a dispozițiilor în materie de recuperare a taxelor vamale. Atunci când termenele prevăzute la articolul 379 din Regulamentul nr. 2454/93 au expirat, statul membru este obligat, conform articolului 6 din Regulamentul nr. 1552/89, să înregistreze imediat drepturile corespunzătoare în contul resurselor proprii și să le pună la dispoziția Comisiei în conformitate cu articolul 10 din acest regulament.

43. Comisia invocă în continuare articolul 11 din Regulamentul nr. 1552/89, în temeiul căruia statul membru trebuie să plătească dobânzi de întârziere pentru fiecare întârziere în înregistrarea în contul în discuție. În opinia Comisiei, din textul acestui articol rezultă deja că obligația de plată a dobânzilor ia naștere din neînregistrarea în cont, independent de orice altă condiție. În această privință, Comisia afirmă că dobânzile a căror plată o solicită în speță, nu sunt dobânzi pentru plata cu întârziere, ci dobânzi întemeiate în mod direct pe faptul că datoria vamală nu a fost înregistrată în contul resurselor proprii sau a fost înregistrată tardiv. Această obligație există chiar dacă obligația principală nu este exigibilă, întrucât se dovedește ulterior că operațiunea vamală s-a desfășurat în mod legal.

44. Comisia combate de asemenea argumentul guvernului italian potrivit căruia în prezenta cauză plata dobânzilor ar fi o sancțiune. În această privință, ea subliniază că faptul că dobânzile de întârziere au drept scop, pe de o parte, să repare prejudiciul cauzat creditorului de lipsa punerii la dispoziția acestuia, la data prevăzută, a unor resurse financiare determinate și, pe de altă parte, să determine debitorul să își execute obligațiile în timp util constituie un principiu stabilit în mod clar în dreptul civil. În plus, Comisia subliniază că plata dobânzilor este întemeiată pe încălcarea obligațiilor impuse de dreptul comunitar, independent de faptul că s-a cauzat sau nu s-a cauzat vreun prejudiciu patrimonial Comunității.

45. În ceea ce privește procedura 2006/2266, Comisia susține că biroul vamal de plecare ar fi trebuit să întreprindă măsuri pentru a recupera taxele vamale la expirarea termenului stabilit la articolul 11 din Convenția TIR. Întrucât biroul de plecare nu a primit dovada descărcării operațiunii de tranzit în termenul de cincisprezece luni de la data luării în evidență a carnetului TIR de către același birou vamal, operațiunile în discuție sunt considerate nelegale, luând naștere, în consecință, datoria vamală. În acest caz, statul membru ar fi trebuit să înregistreze în contabilitate dreptul Comunității asupra resurselor proprii prevăzut la articolul 2 din Regulamentul nr. 1552/89, de îndată ce autoritățile administrative erau în măsură să calculeze valoarea drepturilor. Astfel, autoritățile italiene ar fi trebuit, în temeiul articolului 6 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1552/89, să înregistreze în contabilitate dreptul Comunității asupra resurselor proprii cel târziu în prima zi lucrătoare după data de 19 din luna a doua următoare celei în care a fost constatat dreptul respectiv. Comisia

adaugă că aceste autorități ar fi trebuit să trimită cererea de plată a sumelor în cauză în temeiul articolului 11 alineatul (2) din Convenția TIR cel mai devreme în termen de trei luni de la data la care asociația garantă a fost informată despre nedescărcarea carnetului TIR.

46. *Republica Italiană* consideră în primul rând că, în opinia sa, nu sunt îndeplinite condițiile obligației de plată a dobânzilor de întârziere, în sensul articolului 11 din Regulamentul nr. 1150/2000. În temeiul acestei dispoziții, plata dobânzilor se solicită pentru orice întârziere în înregistrările în conturi, însă, în opinia acesteia, în prezenta cauză nu exista nicio obligație de înregistrare.

47. Republica Italiană subliniază că, în concret, Comunitatea nu a suferit niciun prejudiciu patrimonial din descărcarea tardivă a operațiunilor vamale și că, prin urmare, nu există nicio obligație de plată a dobânzilor de întârziere. În cazul în care în prezenta cauză s-ar pretinde plata dobânzilor de întârziere, ar însemna ca acestor dobânzi să li se atribuie un caracter de sancțiune pe care nu îl pot avea. Dobânzile de întârziere sunt legate de plata cu întârziere a sumelor datorate și obiectivul lor este despăgubirea creditorului pentru pierderea financiară suferită din cauza nepunerii la dispoziția sa a acestor sume. Viceversa, sancțiunea este legată de încălcarea formală a unor obligații și nu privește o anumită pierdere financiară.

48. Republica Italiană consideră că în prezenta cauză nu sunt aplicabile cauzele Comisia/Germania [8] și Comisia/Țările de Jos [9], la care Comisia face trimitere în acțiunea formulată, întrucât în aceste cauze sumele erau datorate în mod efectiv. În ambele cauze, datoria vamală a luat naștere în mod efectiv în urma neregulilor din cadrul operațiunilor de tranzit, iar statele membre pârâte nu au contestat această împrejurare de fapt. În prezenta cauză, Comisia solicită însă executarea unei obligații accesorii – plata dobânzilor de întârziere – în lipsa obligației principale, mai precis în lipsa datoriei vamale.

49. Republica Italiană afirmă totodată că operațiunile de tranzit în litigiu au fost efectuate în 1996 și în 1997, perioadă în care tranzitul comunitar a prezentat dificultăți de funcționare. Tocmai pentru acest motiv, autoritățile italiene, în lipsa indiciilor cu privire la neregularitatea operațiunilor vamale, nu au inițiat recuperarea imediată a drepturilor pentru a evita obligația de a rambursa sume nedatorate. În cursul acestei perioade, Parlamentul European a înființat o comisie specială cu misiunea de a îmbunătăți coerența sistemului de transmitere a documentelor de tranzit și de a informatiza procedurile vamale.

8 — Hotărârea citată anterior la nota de subsol 7, punctul 81.
9 — Hotărârea citată anterior la nota de subsol 7, punctul 72.

VI — Aprecierea avocatului general

A — *Introducere*

50. În prezenta cauză, Comisia urmărește să se constate că Republica Italiană nu și-a îndeplinit obligațiile prin refuzul de a plăti dobânzi de întârziere pentru înregistrarea tardivă a resurselor proprii în contul Comunității în cazul în care marfa a ajuns în timp util la biroul de destinație, însă proba acestui fapt a fost prezentată tardiv la biroul de plecare.

51. În prezentele concluzii, vom aborda în primul rând problema perioadei avute în vedere în acțiunea Comisiei, apoi vom prezenta pe scurt regimul de tranzit extern și vom analiza în ultimul rând temeinicia acțiunii Comisiei. În cadrul analizei temeiniciei acțiunii Comisiei, vom aborda trei probleme esențiale. În primul rând, dacă în speță a luat naștere o datorie vamală. În al doilea rând, dacă autoritățile italiene ar avea în cazul concret obligația de a înregistra în contabilitate un drept al Comunității asupra resurselor proprii. În al treilea rând, dacă ținând seama de circumstanțele cauzei Republica Italiană este obligată să plătească dobânzi de întârziere.

B — *Perioada avută în vedere în acțiunea Comisiei*

52. Din memoriile scrise depuse la Curte de părți, nu rezultă foarte clar perioada în care au fost săvârșite încălcările în discuție și perioada avută în vedere în acțiunea Comisiei. În acțiunea formulată, Comisia afirmă doar că în aprilie 1994 a fost efectuat controlul resurselor proprii. Republica Italiană, dimpotrivă, afirmă în observațiile sale scrise că au fost efectuate controale în 1993, în 1994, în 1995 și în 1996, subliniind în continuare în cadrul acelorași observații că operațiunile de tranzit în litigiu au fost efectuate în 1996 și în 1997.

53. În ședință, Comisia a precizat că acțiunea formulată privește neregulile constatate în 1994.

C — *Regimul de tranzit extern*

54. În temeiul articolului 91 alineatul (1) din CVC, regimul de tranzit extern permite circulația mărfurilor dintr-un punct într-altul pe teritoriul vamal al Comunității, fără plata drepturilor vamale [10]. În temeiul articolului 91 alineatul (2) literele (a) și (b), regimul de tranzit extern poate fi efectuat fie conform regimului de tranzit comunitar extern, fie sub acoperirea unui carnet TIR. Articolul 92 din CVC prevede că regimul de tranzit extern ia sfârșit atunci când mărfurile și documentele aferente sunt prezentate la biroul vamal de destinație în conformitate cu dispozițiile regimului în cauză.

55. De asemenea, dorim să precizăm că trebuie să se facă distincție între „încheierea" și „descărcarea" procedurii vamale. Astfel cum am arătat deja, regimul vamal ia sfârșit atunci când mărfurile și documentele aferente sunt prezentate la biroul vamal de destinație. În schimb, regimul vamal este descărcat atunci când biroul de plecare primește de la biroul de destinație proba încheierii operațiunii vamale și când biroul de plecare descarcă documentele vamale [11]. În prezenta cauză, regimul vamal a fost încheiat în timp util, însă nu a fost descărcat în termen. Mai subliniem că versiunea inițială a CVC conține la articolul 92 doar definiția încheierii regimului vamal, și numai ulterior s-a adăugat, pe lângă alineatul (1) al articolului 92, alineatul (2), care definește descărcarea acestui regim [12].

1. Tranzitul comunitar extern

56. Tranzitul comunitar extern este reglementat în partea a II-a a Regulamentului nr. 2454/93, mai precis în cadrul titlului II capitolul 4. Acest capitol reglementează regimul special al tranzitului comunitar extern și toate etapele pe care le cuprinde acesta. În cazul în care un transport de mărfuri care este în tranzit comunitar extern nu a fost prezentat la biroul de destinație, se consideră conform articolului 378 din Regulamentul nr. 2454/93 că neregula s-a săvârșit în statul membru căruia îi aparține biroul de plecare sau în statul membru căruia îi aparține biroul

10 — Cu privire la procedura de tranzit, a se vedea, de exemplu, Olbrich, V., *Der Zollkodex im Überblick. Eine Einführung in die Systematik*, Jehle, München, 1994, p. 31 și următoarele, Lyons, T., *EC Customs Law*, Oxford University Press, Oxford, 2001, p. 306 și următoarele, Witte, P., și Wolffgang, H.-M. (coordonatori), *Lehrbuch des Europäischen Zollrechts*, ediția a patra, Verlag Neue Wirtschafts-Briefe, Herne/Berlin, 2003, p. 145 și următoarele, Berr, C. J., și Trémeau, H., *Le droit douanier, communautaire et national*, ediția a șaptea, Economica, Paris, 2006, p. 370 și următoarele.

11 — A se vedea în acest sens Witte, P. (coordonator), *Zollkodex*, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 1994, comentariul la articolul 92, p. 583, care face distincția în mod expres între încheierea și descărcarea regimului vamal. Cu privire la distincția între încheiere și descărcare a regimului vamal, a se vedea de asemenea Lyons, T., *EC Customs Law*, Oxford University Press, Oxford, 2001, p. 318.

12 — Articolul 92 a fost modificat prin articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 955/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 1999 de modificare a Regulamentului nr. 2913/1992 al Consiliului privind regimul de tranzit extern (JO L 119, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 11, p. 200). La alineatul (1) care nu a fost modificat în mod semnificativ, s-a adăugat alineatul (2): „Autoritățile vamale încheie [a se citi «descarcă»] regimul atunci când sunt în măsură să stabilească, pe baza comparației datelor disponibile de la biroul vamal de plecare cu cele de la biroul vamal de destinație, că regimul a luat sfârșit în mod corect." În ceea ce privește comentariul, a se vedea Witte, P. (coordonator), *Zollkodex*, ediția a patra, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 2006, comentariu la articolul 92, p. 1008.

de tranzit de la punctul de intrare în Comunitate, căruia i s-a trimis un aviz de tranzit.

57. În temeiul articolului 379 din Regulamentul nr. 2454/93, în acest caz, statul membru căruia îi aparține biroul de plecare trebuie să notifice acest lucru principalului obligat înainte de sfârșitul celei de a unsprezecea luni de la data înregistrării declarației de tranzit comunitar și să îi ceară acestuia să furnizeze în termen de trei luni dovada regularității operațiunii de tranzit. La expirarea termenului de trei luni, biroul de plecare trebuie să întreprindă măsuri pentru a recupera drepturile vamale corespunzătoare, care sunt înregistrate ulterior în contabilitate conform articolului 6 din Regulamentul nr. 1552/89, mai precis cel târziu în prima zi lucrătoare după data de 19 a celei de a doua luni următoare celei în care s-a constatat dreptul Comunității asupra resurselor proprii.

2. Regimul sub acoperirea carnetului TIR

58. Convenția TIR a fost semnată la Geneva (Elveția) la 14 noiembrie 1975, iar Republica Italiană este parte la această convenție [13] . Comunitatea Economică Europeană a aprobat-o prin Regulamentul (CEE) nr. 2112/78 al Consiliului din 25 iulie 1978 [14].

13 — Republica Italiană a semnat Convenția TIR la 28 decembrie 1976 și a ratificat-o la 20 decembrie 1982. Informații cu privire la părțile semnatare ale acestei convenții sunt disponibile pe pagina internet: http://untreaty.un.org/ENGLISH/bible/englishinternetbible/partI/chapterXI/subchapA/treaty16.asp.

14 — Regulamentul (CEE) nr. 2112/78 al Consiliului din 25 iulie 1978 privind semnarea Convenției vamale privind transportul internațional de mărfuri, sub acoperirea carnetelor TIR (Convenția TIR) din 14 noiembrie 1975 de la Geneva (JO L 252, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 1, p. 197).

În ceea ce privește Comunitatea, această convenție a intrat în vigoare la 20 iunie 1983 [15].

59. Convenția TIR prevede la articolul 4 că mărfurile transportate sub regim TIR nu sunt supuse la plată sau la consemnarea drepturilor și taxelor de import sau de export la birourile vamale de trecere. Pentru aplicarea acestei facilități, marfa trebuie să fie însoțită pe întreaga durată a transportului de un document unic, carnetul TIR, care permite controlarea regularității operațiunii.

60. În cazul nedescărcării carnetului TIR, operațiunea vamală nu a fost efectuată în mod legal. În acest caz, articolul 11 alineatul (1) din Convenția TIR prevede că autoritățile competente trebuie să avizeze în scris asociația garantă despre nedescărcare, în termen de un an de la data luării în evidență a carnetului TIR de către aceste autorități. Cererea de plată a drepturilor este adresată asociației garante, în temeiul articolului 11 alineatul (2) din Convenția TIR, într-un termen cuprins între trei luni și cel mai târziu doi ani de la data la care asociația a

15 — Intrarea în vigoare a Convenției vamale privind transportul internațional de mărfuri, sub acoperirea carnetelor TIR (Convenția TIR) (JO 1983, L 31, p. 13).

fost informată că încă nu a avut loc descărcarea carnetului TIR [16].

61. În cazul în care, cu ocazia unui transport efectuat sub acoperirea unui carnet TIR, se constată că s-a săvârșit o încălcare sau o neregulă într-un stat membru, acesta – astfel cum prevede articolul 454 din Regulamentul nr. 2454/93 – trebuie să recupereze drepturile și alte impuneri eventual exigibile *în conformitate cu dispozițiile comunitare* sau naționale. Autoritățile competente, de îndată ce dobândesc dreptul de a solicita plata drepturilor de la asociația garantă, trebuie să le înregistreze în contabilitate în temeiul articolului 6 din Regulamentul nr. 1552/89. Aceasta înseamnă că dreptul comunitar se aplică în raportul dintre statul membru și Comunitate în ceea ce privește resursele proprii și înregistrarea acestor resurse în contabilitate în contul Comunității. Prin urmare, în prezenta cauză, dispozițiile dreptului comunitar cu privire la resursele proprii se aplică și în ceea ce privește înregistrarea în contabilitate a resurselor proprii rezultate din nerespectarea Convenției TIR.

16 — A se vedea mai exact cu privire la regimul de tranzit extern în temeiul carnetului TIR, de exemplu, Kampf, H. J., „Das Versandverfahren mit Carnet TIR", în *Zeitschrift für Zölle und Verbrauchsteuern*, nr. 6/2002, p. 182, Berr, C. J., și Trémeau, H., *Le droit douanier, communautaire et national*, ediția a șaptea, Economica, Paris, 2006, p. 385.

D — *Datoria vamală*

62. Prima întrebare la care trebuie să răspundem în ceea ce privește obligația de plată a dobânzilor de întârziere de către autoritățile italiene este de a stabili dacă în speță a luat naștere o datorie vamală.

63. În ceea ce privește acest aspect, este necesar să precizăm că trebuie să se facă distincție între, pe de o parte, temeiul juridic al nașterii datoriei vamale sau raportul din care ia naștere aceasta și, pe de altă parte, temeiul juridic sau raportul din care ia naștere obligația statului membru de a înregistra în contabilitate resursele proprii ale Comunității [17]. Raporturile dintre statele membre și întreprinderi referitoare la declarațiile vamale, impunerea și recuperarea drepturilor la import și la export sunt reglementate de norme de drept vamal [18]. Raporturile dintre Comunitate și statele membre referitoare la constatarea și la punerea la dispoziție a

17 — Cu privire la acest aspect, trebuie să adăugăm că drepturile vamale nu sunt singura sursă de resurse proprii ale Comunității. Resursele proprii sunt obținute și din contribuții din PIB al statelor membre și din TVA. În ceea ce privește resursele proprii ale Comunității în detaliu, a se vedea Messal, R., și Klein, A., „Finanzlasten und Eigenmittelstruktur der Europäischen Gemeinschaft", în *Europäisches Wirtschafts- und Steuerrecht*, supliment la nr. 11/1993, p. 1 și următoarele, Aubert, M.-H., „Rapport: Système des ressources propres des Communautés européennes", în *Assemblée nationale (Documents d'information de l'Assemblée nationale. Onzième législature*, nr. 3436), Paris, 2001. În ceea ce privește dreptul vamale ca sursă de resurse proprii, a se vedea, de exemplu, Meermagen, B., *Beitrags- und Eigenmittelsystem. Die Finanzierung inter- und supranationaler Organisationen, insbesondere der Europäischen Gemeinschaften*, Beck, München, 2002, p. 152. În ceea ce privește noile surse posibile de resurse proprii, a se vedea Plasschaert, S., „Towards an Own Tax Resource for the European Union? Why? How? And when?", în *European Taxation*, nr. 11/2004, p. 470 și următoarele.

18 — A se vedea Concluziile avocatului general Geelhoed prezentate la 10 martie 2005 în cauza Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-9811, punctul 62); a se vedea de asemenea Concluziile noastre prezentate la 10 iulie 2007 în cauza Comisia/Danemarca (C-19/05, Rep., p. I-8597, punctul 65).

resurselor proprii sunt reglementate de dispozițiile privind resursele proprii.

64. În acțiunea formulată, Comisia susține că atunci când biroul de plecare nu primește dovada descărcării regimului vamal în termenul prevăzut, operațiunea vamală trebuie considerată neregulamentară, ceea ce dă naștere datoriei vamale. Dimpotrivă, Republica Italiană susține că nu a luat naștere o datorie vamală, întrucât transportul de mărfuri a fost prezentat în termen la biroul de destinație; în opinia acesteia, împrejurarea că biroul de destinație a transmis tardiv dovada regularității operațiunii vamale nu influențează nașterea datoriei vamale.

65. Având în vedere aceste considerații, trebuie clarificată în primul rând situația de fapt din prezenta cauză. Biroul de plecare a stabilit termenul de prezentare a mărfii la biroul de destinație [19]. Marfa a fost prezentată în termen la biroul de destinație, dar ulterior acesta din urmă nu a transmis imediat biroului de plecare documentele care ar fi trebuit să dovedească acest fapt [20].

66. Articolul 379 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 prevede că, în cazul în care „un transport de mărfuri nu a fost prezentat la biroul de destinație", biroul de plecare trebuie să notifice acest lucru principalului obligat. Pe baza unei interpretări literale stricte, această dispoziție într-adevăr nu este aplicabilă în prezenta cauză, când marfa a fost prezentată în termen la biroul de destinație, iar biroul de plecare nu a fost informat despre acest fapt. Cu toate acestea apreciem că această dispoziție trebuie interpretată din perspectiva biroului de plecare, mai precis în sensul că biroul de plecare, în cazul în care nu este informat despre prezentarea mărfii în timp util, trebuie să considere că aceasta nu a fost prezentată la biroul de destinație [21]. Dacă s-ar reține o interpretare diferită a articolului 379 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93, procedura de dovedire a regularității operațiunii de tranzit în temeiul alineatului (2) al aceluiași articol ar fi lipsită de sens. Dacă alineatul (1) s-ar limita la reglementarea situațiilor în care marfa nu a fost prezentată în mod efectiv la biroul de destinație, nu ar fi posibil să se dovedească ulterior că marfa a fost prezentată la biroul de destinație. Acest argument se coroborează cu articolul 380 litera (a) din Regulamentul nr. 2454/93, conform căruia poate fi prezentat ca dovadă a regularității operațiunii de tranzit un „document certificat de către autoritățile vamale, prin care se stabilește că mărfurile respective au fost prezentate la biroul de destinație".

19 — Articolul 348 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 prevede, între altele, că biroul de plecare „stabilește termenul în care mărfurile trebuie prezentate la biroul de destinație".

20 — Conform articolului 356 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93, biroul de destinație, după ce i-a fost prezentată marfa, „adnotează exemplarele documentului T1 în funcție de controlul efectuat, trimite *neîntârziat* un exemplar biroului de plecare și reține celălalt exemplar" (sublinierea noastră).

21 — Witte, P. (coordonator), *Zollkodex*, C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München, 1994, în comentariul la articolele 378-380 din Regulamentul nr. 2454/93, p. 570, afirmă că aceste articole sunt aplicabile în cazul în care marfa nu a fost prezentată la biroul de destinație sau nu s-a dovedit că regimul vamal s-a încheiat și că în acest caz trebuie să se deducă faptul că marfa a intrat în libera circulație în spațiul economic al Comunității.

67. Prin urmare, întrucât din punctul de vedere al biroului de plecare transportul de mărfuri nu a fost prezentat la biroul de destinație, biroul de plecare trebuie să solicite principalului obligat dovada regularității operațiunii de tranzit. Dacă nu ar solicita o astfel de dovadă de la principalul obligat, consecința acestei omisiuni ar fi, în opinia noastră, pentru biroul de plecare (dar nu și pentru principalul obligat) aceeași cu cea din cazul în care biroul de plecare nu ar primi de la principalul obligat această dovadă a regularității operațiunii de tranzit – mai precis, în sensul articolului 2 din Regulamentul nr. 1552/89, ia naștere un drept al Comunității asupra resurselor proprii și, implicit, obligația biroului de plecare de a le înregistra în contul resurselor proprii ale Comunității.

68. Din hotărârile pronunțate în cauzele Comisia/Germania[22] și Comisia/Țările de Jos[23] la care Comisia face trimitere, rezultă că, atunci când „transporturile de mărfuri plasate sub un regim de tranzit extern nu au fost prezentate la biroul de destinație, se prezumă că datoria vamală a luat naștere și că principalul obligat este debitorul acesteia”[24]. Acest punct de vedere a fost susținut și în concluziile avocatului general Stix-Hackl prezentate în aceste două cauze, care subliniază că din articolul 378 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 2454/93 – așadar, în cazul în care transportul de mărfuri nu a fost prezentat în termen la biroul de destinație – rezultă o „prezumție legală” în ceea ce privește nașterea obligației vamale și calitatea de debitor a principalului obligat[25]. Această jurisprudență poate fi aplicată prin analogie în cazul în care biroul de plecare nu a primit dovada faptului că marfa a fost prezentată la biroul de destinație.

69. Contrar susținerilor Comisiei, în prezenta cauză nu putem afirma că a luat efectiv naștere o datorie vamală. După expirarea termenului stabilit de biroul de plecare pentru prezentarea mărfii la biroul de destinație, a luat naștere doar o *prezumție* de datorie vamală[26]. Această prezumție este relativă (*praesumptio iuris tantum*), așadar, poate fi răsturnată dacă persoana interesată face dovada că operațiunea vamală a fost descărcată în mod legal. În acest caz sarcina probei revine persoanei care contestă prezumția[27]. În ceea ce privește aspectul cine are dreptul să combată prezumția în discuție, se disting două posibilități.

70. Prima posibilitate este cea în care biroul de plecare a solicitat principalului obligat dovada regularității operațiunii de tranzit conform articolului 379 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93. În acest caz, astfel cum a afirmat avocatul general Stix-Hackl la punctul 49 din Concluziile prezen-

22 — Hotărâre citată la nota de subsol 7.
23 — Hotărâre citată la nota de subsol 7.
24 — Hotărârile citate anterior Comisia/Germania, punctul 81, și Comisia/Țările de Jos, punctul 72.
25 — Concluziile avocatului general Stix-Hackl prezentate la 13 iulie 2004 în cauza Comisia/Țările de Jos, citată interior, punctul 53.
26 — Punctul de vedere potrivit căruia este vorba despre o prezumție de datorie vamală este susținut în doctrină și de Dulmet, A., „Dette douanière et ressources propres des Communautés”, în *Europe*, nr. 206/2005, p. 22.
27 — A se vedea, de exemplu, Henninger, M., *Die Frage der Beweislast im Rahmen des UN – Kaufrechts. Zugleich eine rechtsvergleichende Grundlagenstudie zur Beweislast*, VVF, München, 1995, p. 53.

tate în cauzele Comisia/Țările de Jos (cauza C-460/01) și Comisia/Germania (cauza C-104/02) [28], principalul obligat poate contesta, în termen de trei luni de la data primirii notificării neregularității operațiunii de tranzit, prezumția relativă de existență a datoriei vamale, dovedind că neregula nu s-a produs prin fapta sa. După expirarea acestui termen, principalul obligat nu mai poate contesta prezumția de existență a datoriei vamale, însă autoritățile vamale pot să facă acest lucru, dovedind că marfa a fost prezentată în termen la biroul de destinație. A doua posibilitate este cea în care biroul de plecare nu a solicitat această dovadă principalului obligat. În acest caz, în opinia noastră, atât principalul obligat, cât și autoritățile vamale pot contesta prezumția de existență a datoriei vamale, chiar după termenul de paisprezece luni de la data plasării mărfii în tranzit.

71. Prin urmare, în prezenta cauză trebuie să se considere a luat naștere o prezumție de existență a datoriei vamale, care a fost răsturnată atunci când biroul de destinație a furnizat biroului de plecare dovada faptului că marfa a fost prezentată în termen la biroul de destinație.

28 — Concluziile avocatului general Stix-Hackl, citate la nota de subsol 25.

E — *Obligația de a înregistra în contabilitate dreptul Comunității asupra resurselor proprii*

72. A doua întrebare la care trebuie să răspundem este dacă autoritățile italiene aveau obligația de a înregistra în contabilitate resursele proprii în contul Comunității. Articolul 2 din Regulamentul nr. 1552/89 sau articolul 2 din Regulamentul nr. 1150/2000 sunt relevante în ceea ce privește constatarea dreptului Comunității asupra resurselor proprii.

73. În acțiunea formulată, Comisia face referire fie la Regulamentul nr. 1552/89, fie la Regulamentul nr. 1150/2000, care a înlocuit primul regulament începând cu 31 mai 2000. Prin urmare, trebuie să clarificăm în primul rând care regulament este aplicabil în prezenta cauză [29]. Trebuie să precizăm că, în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor din ambele regulamente, în cazul în care dreptul comunitar a fost modificat în cursul procedurii precontencioase, Comisia poate să solicite constatarea neîndeplinirii unor obligații ce rezultă din dispozițiile aflate în vigoare inițial și care au fost modificate ulterior, în cazul în care aceste obligații au fost menținute în vigoare prin noile dispoziții [30]. În schimb, obiectul litigiului nu poate fi extins la obligații stabilite prin noile dispoziții, care nu au

29 — În ambele cauze, Comisia a adoptat avizul motivat după intrarea în vigoare a noului regulament; în procedura precontencioasă 2003/2241, avizul motivat a fost adoptat la 5 iulie 2005, iar în procedura precontencioasă 2006/2266, la 12 octombrie 2006.

30 — A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 12 iunie 2003, Comisia/Italia (C-363/00, Rec., p. I-5767, punctul 22).

echivalent în versiunea inițială a actului în cauză, ceea ce ar însemna încălcarea normelor fundamentale privind regularitatea procedurii prin care se constată neîndeplinirea obligației [31].

74. Articolul 2 din Regulamentul nr. 1552/89 a fost înlocuit prin articolul 2 din Regulamentul nr. 1150/2000. Articolul 2 din Regulamentul nr. 1552/89 prevedea că dreptul Comunității asupra resurselor proprii se constată de îndată ce suma datorată este notificată către debitor de serviciul competent din statul membru. Această notificare se efectuează de îndată ce debitorul este cunoscut și suma cuvenită poate fi calculată de autoritățile administrative competente, cu respectarea tuturor dispozițiilor comunitare aplicabile în materie. Articolul 2 din Regulamentul nr. 1150/2000 prevede în schimb că dreptul Comunității asupra resurselor proprii se constată de îndată ce *sunt îndeplinite condițiile* prevăzute de regulamentul vamal privind înregistrarea sumei cuvenite și notificarea debitorului. Așadar, articolul 2 a fost modificat prin intrarea în vigoare a noului regulament, motiv pentru care în prezenta cauză trebuie să luăm în considerare dispozițiile din regulamentul inițial.

75. În ședință, guvernul italian a precizat că autoritățile italiene nu au informat principalul obligat cu privire la suma datorată. Independent de această împrejurare, dreptul Comunității asupra resurselor proprii a luat naștere, în orice caz, la expirarea termenelor prevăzute la articolul 379 din Regulamentul nr. 2454/93, așadar, după paisprezece luni de la prezentarea mărfii la biroul de plecare. În cazul Convenției TIR, acest drept al Comunității a luat naștere la expirarea termenelor prevăzute la articolul 11 din convenție, mai precis după o perioadă de cel puțin un an și trei luni – în total cincisprezece luni – până la cel mult trei ani de la data luării în evidență a carnetului TIR.

76. Autoritățile italiene ar fi trebuit să înregistreze în contabilitate dreptul Comunității asupra resurselor proprii, conform articolului 6 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1552/89, care prevede că drepturile constatate în conformitate cu articolul 2 se înregistrează în contabilitate cel târziu în prima zi lucrătoare după data de 19 din luna a doua următoare celei în care a fost constatat dreptul respectiv. Dispoziții identice cu cele de la articolul 6 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1552/89 sunt conținute de articolul 6 alineatul (3) litera (a) din Regulamentul nr. 1150/2000; așadar, este posibil, în considerarea principiilor sus-menționate, să se aplice și acest din urmă regulament. Din jurisprudență reiese că statele membre nu se pot sustrage de la constatarea creanțelor, chiar dacă le contestă, în caz contrar permițându-se ca echilibrul financiar al Comunității să fie perturbat de comportamentul unui stat membru [32]. Statele membre sunt libere de obligația de a pune la dispoziția Comisiei suma în discuție doar dacă a fost imposibilă

31 — Hotărârea din 12 iunie 2003, Comisia/Italia (C-363/00, Rec., p. I-5767, punctul 22), și Hotărârea din 5 octombrie 2006, Comisia/Belgia (C-275/04, Rec., p. I-9883, punctul 35).

32 — Hotărârea din 16 mai 1991, Comisia/Țările de Jos (C-96/89, Rec., p. I-2461, punctul 37), Hotărârea din 15 iunie 2000, Comisia/Germania (C-348/97, Rec., p. I-4429, punctul 64), și Hotărârea din 15 noiembrie 2005, Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-9812, punctul 60).

colectarea acestor sume din motive de forță majoră sau atunci când se constată că este absolut imposibil să se procedeze la colectarea sumelor din motive care nu pot fi imputate statelor membre [33].

77. După expirarea termenelor sus-menționate, prezumția de existență a unei datorii vamale este suficientă pentru naşterea obligației de înregistrare în contabilitate a dreptului Comunității asupra resurselor proprii. Din această perspectivă, nu este relevant, prin urmare, dacă biroul vamal de plecare cunoaște în mod cert dacă în sarcina principalului obligat a luat naștere o datorie vamală. Din perspectiva biroului vamal, se consideră că obligația vamală în discuție există dacă acesta trebuie, în temeiul prezumției respective, să procedeze la înregistrarea în contabilitate a dreptului Comunității asupra resurselor proprii. Abordarea problemei din perspectiva principalului obligat, pe care se întemeiază guvernul italian în observațiile sale, nu este decisivă în prezenta cauză; împrejurarea că nu a luat naștere *de facto* o datorie vamală în sarcina principalului obligat în temeiul articolului 204 din CVC este relevantă pentru biroul vamal de plecare numai din momentul în care acesta compară documentele vamale, constată că în cursul operațiunii vamale nu s-a săvârșit nicio neregulă și că regimul vamal este descărcat. Prin urmare, putem afirma că principalul obligat și-a executat obligația în cadrul regimului de tranzit extern atunci când a prezentat la biroul vamal de destinație marfa și documentele corespunzătoare, iar biroul vamal de plecare și-a îndeplinit obligația care îi revenea atunci când a comparat documentele vamale și a constatat că nu s-au săvârșit nereguli în cadrul regimului de tranzit extern.

78. Prin urmare, autoritățile italiene aveau o obligație de înregistrare în contabilitate a resurselor proprii în contul Comunității.

F — *Dobânzile de întârziere*

79. A treia întrebare, care este decisivă în prezenta cauză, este dacă statul membru căruia îi aparține biroul vamal care avea obligația de a înregistra în contabilitate dreptul Comunității asupra resurselor proprii trebuie să plătească dobânzi de întârziere de la data la care a luat naștere, în sarcina aceluiași stat, obligația de a înregistra aceste resurse în contul Comunității până la data la care a fost răsturnată prezumția de existență a datoriei vamale. În realitate, obligației de înregistrare a resurselor proprii care revine biroului vamal în cadrul raportului juridic de drept vamal îi corespunde obligația care revine statului membru în cadrul raportului cu însăși Comunitatea, de înregistrare în contul Comunității. Prin urmare, statul membru trebuie să achite dobânzi de întârziere corespunzătoare perioadei în care resursele proprii ar fi trebuit să se găsească în contul Comunității dacă autoritățile vamale ale statului membru ar fi înregistrat aceste resurse în contabilitate în timp util.

33 — Hotărârea din 15 noiembrie 2005, Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-9811, punctul 66). A se vedea de asemenea Concluziile noastre prezentate la 10 iulie 2007 în cauza Comisia/Danemarca (C-19/05, Rep., p. I-8597, punctul 74).

80. În ceea ce privește dobânzile de întârziere, articolul 11 din Regulamentul nr. 1552/89 prevede că „*orice întârziere* [34] în intrările în conturi" ale resurselor proprii are drept rezultat plata de către statul membru vizat a unei dobânzi. Articolul 11 din Regulamentul nr. 1150/2000 conține dispoziții identice. Pe lângă aceasta, din jurisprudența Curții rezultă că există o legătură indisolubilă între, pe de o parte, obligația de a constata resursele proprii ale Comunității care vor fi înregistrate în contul Comisiei în termenele acordate și, pe de altă parte, obligația de plată a dobânzilor de întârziere [35]. Dobânzile pot fi solicitate indiferent de motivul întârzierii înregistrării acestor resurse în contul Comisiei [36]. Prin urmare, nu este necesar în temeiul jurisprudenței să se facă distincție între situația în care statul membru constată resursele proprii fără a le înregistra în contabilitate și situația în care statul membru nu le-a constatat deloc [37].

81. În opinia noastră, aceste principii se aplică însă numai atunci când datoria vamală există în mod efectiv sau numai în cazul prezumției de existență a acesteia și, prin urmare, resursele proprii sunt efectiv datorate. Aplicarea acestor principii nu este însă posibilă atunci când rezultă că nu există o datorie vamală în mod efectiv și, în consecință, când își încetează existența dreptul Comunității de înregistrare a resurselor proprii sau dreptul asupra resurselor proprii deja înregistrate.

82. În acest stadiu, trebuie să prezentăm în mod mai detaliat legătura dintre reglementarea juridică a raportului dintre un stat membru și o întreprindere (raportul juridic de drept vamal) și reglementarea juridică a raportului dintre un stat membru și Comunitate (raportul referitor la resursele proprii ale Comunității). În general, protecția intereselor financiare ale Comunității nu rezultă din instituirea unei uniuni vamale, ci constituie un obiectiv autonom prevăzut în tratat la titlul II (Dispoziții financiare) din cadrul părții a cincea, iar nu în partea a treia, care reglementează politicile Comunității și, între altele, uniunea vamală la capitolul 1 din cadrul titlului I [38]. Aceasta deși, astfel cum rezultă din Concluziile avocatului general Geelhoed prezentate în cauza Comisia/Danemarca, există o legătură între normele de drept vamal și normele referitoare la resursele proprii ale Comunității, în sensul că, în temeiul normelor de drept vamal aplicabile, drepturile vamale care constituie resurse proprii trebuie determinate, impuse și colec-

34 — Sublinierea noastră.

35 — A se vedea Hotărârea din 16 mai 1991, Comisia/Țările de Jos (C-96/89, Rec., p. I-2641, punctul 38), Hotărârea din 14 aprilie 2005, Comisia/Germania (C-104/02, Rec., p. I-2689, punctul 45), și Hotărârea din 15 noiembrie 2005, Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-9811, punctul 67).

36 — A se vedea Hotărârea din 16 mai 1991, Comisia/Țările de Jos (C-96/89, Rec., p. I-2641, punctul 38), Hotărârea din 15 noiembrie 2005, Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-9811, punctul 67), Hotărârile din 5 octombrie 2006, Comisia/Belgia (C-275/04, Rec., p. I-9883, punctul 74) și Comisia/Belgia (C-378/03, Rec., p. I-9805, punctul 53).

37 — A se vedea Hotărârea din 16 mai 1991, Comisia/Țările de Jos (C-96/89, Rec., p. I-2641, punctul 38), și Hotărârea din 15 noiembrie 2005, Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-9811, punctul 67).

38 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 noiembrie 1999, Comisia/Consiliul (C-209/97, Rec., p. I-8067, punctul 29). A se vedea în doctrină Lyons, T., *EC Customs Law*, Oxford University Press, Oxford, 2001, p. 52 și 53.

tate de autoritățile vamale competente naționale [39]. Prin urmare, statele membre trebuie să adopte toate măsurile necesare pentru a pune la dispoziția Comunității resursele proprii la care aceasta are dreptul. Statele membre sunt libere de această obligație doar dacă a fost imposibilă colectarea acestor sume din motive de forță majoră sau atunci când se constată că este absolut imposibil să se procedeze la colectarea sumelor din motive care nu pot fi imputate statelor membre [40].

83. În anumite cazuri determinate, raportul juridic de drept vamal poate fi separat de raportul juridic referitor la resursele proprii ale Comunității. Această situație s-a regăsit în cauza De Haan [41]. În această cauză, Curtea a recunoscut existența unei distincții între obligația de a constata dreptul Comunității asupra resurselor proprii și competența statelor membre de a solicita executarea obligației vamale de către principalul obligat. În cuprinsul punctului 34 din hotărârea menționată, Curtea a subliniat că nerespectarea de către autoritățile vamale a termenelor stabilite de reglementarea vamală comunitară poate da naștere plății de către statul membru vizat a dobânzilor de întârziere, în cadrul punerii la dispoziția Comunității a resurselor proprii, însă acest fapt nu repune în discuție exigibilitatea datoriei vamale și nici dreptul acestor autorități de a proceda la recuperarea datoriei *a posteriori*. În jurisprudența ulterioară, Curtea a subliniat că deși o eroare săvârșită de autoritățile vamale ale unui stat membru are drept efect faptul că debitorul nu trebuie să achite valoarea drepturilor respective, această eroare nu poate readuce în discuție obligația statului membru respectiv de a plăti dobânzi de întârziere, precum și drepturile care ar fi trebuit constatate, în cadrul punerii la dispoziție a resurselor proprii [42].

84. Cu toate acestea, există o diferență fundamentală între cazurile în care există o datorie vamală și statul membru *nu o poate recupera* în considerarea unei unor erori comise de birourile sale vamale și cazurile în care se dovedește *a posteriori* că datoria vamală *nu există*, precum în prezenta cauză. Prin urmare, principiile dezvoltate de Curte în Hotărârea De Haan [43] nu pot fi transpuse în speță.

85. În mod asemănător, în prezenta cauză nu se poate afirma că după naștererea în sarcina statului membru a obligației de înregistrare a resurselor proprii în contul Comunității, raportul dintre statul membru și Comunitate devine total independent de raportul dintre statul membru și principalul obligat. Comisia

39 — A se vedea Concluziile avocatului general Geelhoed prezentate în cauza Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-6811, punctul 62). În doctrină, Berr, C. J., și Natarel, E., subliniază că în ceea ce privește colectarea drepturilor, se aplică în primul rând normele de drept vamal, în timp ce normele referitoare la resursele proprii se aplică numai în stadiul ulterior colectării drepturilor vamale. A se vedea Berr, C. J., și Natarel, E., „Chronique de jurisprudence du Tribunal et de la Cour de Justice des Communautés Européennes. Échanges commerciaux", în *Journal du Droit International*, nr. 2/2007, p. 633.

40 — A se vedea articolul 17 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1552/89 și din Regulamentul nr. 1150/2000. A se vedea în jurisprudență, de exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 2005, Comisia/Danemarca (C-392/02, Rec., p. I-9811, p. 66). A se vedea în doctrină Meisse, É., „Application du système des ressources propres des Communautés", în *Europe*, nr. 346/2006, p. 9.

41 — Hotărârea din 7 septembrie 1999, De Haan Beheer (C-61/98, Rec., p. I-5003).

42 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 15 noiembrie 2005, Comisia/Danemarca (C-392/92, Rec., p. I-9811, punctul 63). A se vedea de asemenea Concluziile noastre prezentate la 10 iulie 2007 în cauza Comisia/Danemarca (C-19/05, Rep., p. I-8597, punctul 61).

43 — Hotărârea din 7 septembrie 1999, De Haan Beheer (C-61/98, Rec., p. I-5003).

recunoaște de asemenea în mod implicit că cele două regimuri rămân corelate inclusiv după nașterea obligației de înregistrare a resurselor proprii în contul Comunității. În cazul în care Comisia ar fi considerat că obligația de înregistrare a resurselor proprii se menține și atunci când se dovedește că datoria vamală nu a luat naștere, ar fi solicitat în acțiunea formulată și constatarea neîndeplinirii obligațiilor în ceea ce privește înregistrarea resurselor proprii în contul Comunității. În schimb, Comisia precizează în argumentarea sa că atunci când se constată că nu există datorie vamală, nu mai există nici obligația de înregistrare în contabilitate a resurselor proprii.

86. Mai există un motiv pentru care nu poate fi vorba despre autonomie absolută a regimului resurselor proprii față de regimul juridic vamal. Astfel, articolul 236 din CVC prevede că drepturile la import sau la export se rambursează „în măsura în care se stabilește că, în momentul în care au fost plătite, valoarea acestor drepturi nu era datorată legal” [44]. De asemenea, Curtea a confirmat în jurisprudența sa că principalul obligat poate pretinde rambursarea sumelor plătite, dacă se dovedește că operațiunea vamală a fost descărcată în mod legal [45]. Prin urmare, dacă principalul obligat poate solicita statului membru rambursarea sumelor plătite în mod eronat, însă acesta din urmă, independent de acest fapt, continuă să aibă obligația de a înregistra aceste resurse în contul Comunității, statul membru în discuție ar trebui să plătească de două ori aceeași sumă – o dată către Comunitate, o dată către principalul obligat. În opinia noastră, acesta nu poate fi însă obiectivul nici al legislației vamale, nici al legislației referitoare la resursele proprii ale Comunității.

87. Trebuie să se constate, prin urmare, că în momentul în care a fost răsturnată prezumția de existență a datoriei vamale, s-a dovedit totodată că resursele proprii au fost înregistrate în mod nelegal. Această constatare nu este modificată de împrejurarea că, în perioada în care se aplica încă prezumția de existență a datoriei vamale, autoritățile vamale naționale aveau obligația de a înregistra în contabilitate resursele proprii.

88. Stingerea dreptului Comunității asupra resurselor proprii are consecințe importante și asupra dobânzilor eventual datorate de statul membru pentru înregistrarea tardivă în contabilitate a acestor resurse proprii. În această privință, considerăm că trebuie să se constate că, odată cu stingerea dreptului Comunității asupra resurselor proprii, s-a stins și dreptul acesteia la plata dobânzilor de întârziere pentru eventuala înregistrare tardivă a acestor resurse. Putem invoca mai multe argumente în susținerea acestei constatări.

44 — În temeiul articolului 236 alineatul (2), principalul obligat poate solicita rambursarea sau remiterea într-un termen de trei ani de la data la care valoarea acestor drepturi i-a fost comunicată. În ceea ce privește acest drept al principalului obligat, a se vedea de asemenea Lyons, T., *EC Customs Law*, Oxford University Press, Oxford, 2001, p. 411, Lux, M., *Guide to Community Customs Legislation*, Bruylant, Bruxelles, 2002, p. 494, Berr, C. J., și Trémeau, H., *Le droit douanier, communautaire et national*, ediția a șaptea, Economica, Paris, 2006, p. 237 și următoarele.

45 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 14 aprilie 2005, Comisia/Germania (C-104/02, Rec., p. I-2689, punctul 88).

89. Obligația de înregistrare în contabilitate a resurselor proprii și obligația de plată a dobânzilor de întârziere pentru înregistrarea tardivă se află într-un raport de tipul obligația principală față de obligația accesorie. Întrucât obligația de înregistrare nu mai există – așadar, obligația principală – conform principiului *accessorium sequitur principale,* se stinge și obligația accesorie de plată a dobânzilor de întârziere pentru înregistrarea tardivă. Dobânzile de întârziere sunt, desigur, o instituție specifică dreptului civil, dar este posibilă transpunerea *per analogiam* a principiilor fundamentale referitoare la această instituție în domeniul dreptului vamal, care face parte din dreptul public, precum și în domeniul reglementării resurselor proprii ale Comunității. Prin întemeierea argumentării prin analogie cu dreptul civil, se constată că dobânzile de întârziere sunt întotdeauna conexe plății unei datorii principale.

90. Dreptul comunitar derivat aplicabil în materia dobânzilor de întârziere este întemeiat pe principiul caracterului accesoriu al dobânzilor [46]. Acest principiu este recunoscut și în dreptul multor state membre ale UE [47]. Caracterul accesoriu al dobânzilor reiese și din documente ale diverselor grupuri de experți pentru uniformizarea dreptului european, precum și din instrumente de drept internațional. Astfel, de exemplu, la articolul III.-3:708(1) din proiectul Cadrului comun de referință (Draft Common Frame of Reference) se prevede că debitorul trebuie să plătească dobânzile de întârziere în caz de întârziere în ceea ce privește plata unei sume determinate [48]. Articolul 4.507(1) din Principiile dreptului contractual european (Principles of European Contract Law) conține o dispoziție similară [49]. La articolul 78 din Convenția privind vânzarea internațională de mărfuri, se precizează de asemenea că dacă o parte nu plătește prețul sau orice altă sumă, cealaltă parte are dreptul la dobânzi [50]. Niciunul dintre actele menționate nu prevede cazul în care creditorul are dreptul la dobânzi de întârziere și atunci când nu există obligația de plată a sumei datorate.

46 — A se vedea Directiva 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale (JO L 200, p. 35, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 226), care prevede la articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) că „creditorul are dreptul la dobândă pentru întârzierea efectuării plăților în măsura în care […] nu a primit suma datorată la timp […]”. Prin urmare, suma trebuie să fie efectiv datorată, pentru ca creditorul să poată pretinde plata dobânzilor de întârziere.

47 — Ne limităm să indicăm anumite ordini juridice în care este în vigoare acest principiu, potrivit căruia dobânzile de întârziere sunt datorate numai pentru plata efectivă cu întârziere a sumei datorate: dreptul belgian (articolul 1153 din Code civil), dreptul ceh (articolul 121 alineatul 3 și articolul 517 alineatul 2 din Občanský zakonik), dreptul estonian (articolul 113 alineatul 1 din võlaõigusseadus), dreptul francez (articolul 1153 din Code civil), dreptul italian (articolul 1224 din Codice Civile), dreptul german (articolul 288 alineatul 1 din Bürgerliches Gesetzbuch), dreptul portughez (articolul 561 din Código civil), dreptul român (articolele 1082-1089 din Codul civil), dreptul sloven (articolul 378 din Obligacijskega zakonika), dreptul spaniol (articolul 1108 din Código civil).

48 — Articolul III.-3:708(1) din Draft Common Frame of Reference prevede: „If payment of a sum of money is delayed, whether or not the non-performance is excused, the creditor is entitled to interest on that sum […]”.A se vedea von Bar și alții (coordonatori), *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Interim Outline Edition*, Sellier, München, 2008, p. 170. În prezent, Cadrul comun de referință nu face parte din dreptul comunitar în vigoare.

49 — Articolul 4.507(1) din Principles of European Contract Law prevede: „If payment of a sum of money is delayed, the aggrieved party is entitled to interest on that sum […]”. A se vedea Lando, O., și Beale, H. (coordonatori), *Principles of European Contract Law. Part I: Performance, Non-performance and Remedies*, Kluwer Law International, Haga, Londra, Boston, 1995, p. 212. În prezent, principiile dreptului european al contractelor nu fac parte din dreptul comunitar în vigoare.

50 — Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri a fost adoptată la 11 aprilie 1980 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1988.

91. Raportul de drept civil este în realitate un raport structurat pe două niveluri, constând într-o obligație principală și una accesorie, întrucât debitorul care face o plată cu întârziere trebuie să achite dobânzi de întârziere direct în temeiul obligației patrimoniale principale. În schimb, în prezenta cauză, raportul este structurat pe trei niveluri: mai întâi ia naștere datoria vamală, apoi obligația de înregistrare în contabilitate a sumei determinate reprezentând resurse proprii și, în final, obligația de plată a dobânzilor de întârziere pentru înregistrarea tardivă a acestei sume. Cu toate acestea, în opinia noastră, existența acestui raport structurat pe trei niveluri nu poate influența constatarea lipsei de temei al Comunității pentru plata dobânzilor de întârziere în prezenta cauză. Dreptul Comunității asupra resurselor proprii se stinge atunci când este răsturnată prezumția de existență a datoriei vamale, întrucât regimul juridic care reglementează resursele proprii ale Comunității nu poate fi atât de independent de raportul de drept vamal, încât să permită existența întru totul autonomă a unei obligații născute în cadrul acestuia din urmă.

92. Validitatea argumentării referitoare la caracterul accesoriu al dobânzilor se coroborează cu faptul că rațiunea acestei argumentări poate fi aplicabilă și în caz contrar, mai precis atunci când resursele proprii – spre deosebire de prezenta cauză – au fost înregistrate, chiar tardiv, iar statul membru a plătit dobânzi de întârziere pentru înregistrarea tardivă și, cu toate acestea, după înregistrare s-a dovedit că nu exista o datorie vamală. Astfel cum am subliniat deja în Concluziile noastre prezentate în cauza Comisia/Danemarca, atunci când Comisia percepe, sub forma resurselor proprii, venituri pe care nu este însă îndreptățită să le primească, echilibrul financiar al Comunității se modifică în defavoarea statelor membre [51]. Într-un asemenea caz, s-ar putea ajunge la un transfer de capital fără temei legal în favoarea Comunității și, prin urmare, la o îmbogățire fără justă cauză a Comunității [52]. Dacă, în acest caz, resursele proprii ale Comunității ar fi fost înregistrate tardiv în contabilitate, în opinia noastră, ar fi posibil să se pretindă Comunității rambursarea sumei reprezentând resurse proprii, precum și dobânzi de întârziere plătite de statul membru.

93. Astfel cum subliniază în mod întemeiat guvernul italian, obligația de plată a dobânzilor de întârziere în prezenta cauză ar atribui acestor dobânzi un caracter de sancțiune. Desigur, obiectivul dobânzilor de întârziere poate fi punitiv, întrucât prin acestea se urmărește constrângerea debitorului la efectuarea plății în timp util, sancționându-l pentru fiecare zi de întârziere. Caracterul punitiv al dobânzilor este totuși legat de

51 — A se vedea Concluziile noastre prezentate la 10 iulie 2007 în cauza Comisia/Danemarca (C-19/05, Rep., p. I-8597, punctul 89).

52 — *Ibidem*.

existența de fapt a obligației principale [53]. În realitate, Comisia urmărește prin acțiunea formulată să acopere un vid juridic care există în mod evident referitor la sancționarea neîndeplinirii obligațiilor care revin statelor membre în ceea ce privește înregistrarea în contabilitate a resurselor proprii. Desigur, această încercare a Comisiei este de înțeles, ținând seama de posibilitatea de a se comite abuzuri și de a se eluda obligația de înregistrare a resurselor proprii [54], însă ar fi contrar naturii dobânzilor de întârziere ca acestea să se substituie unui sistem eficient de sancțiuni împotriva încălcărilor legislației comunitare.

94. În opinia noastră, acest vid juridic din legislația comunitară poate fi acoperit în mai multe moduri. Comisia poate propune o modificare a legislației comunitare pentru a prevedea o sancțiune eficientă pentru încălcările în cauză, inclusiv o sancțiune financiară care să fie independentă de plata dobânzilor de întârziere. Cu titlu de comparație, trebuie să amintim că, în principiu, nici în dreptul civil nu este exclusă posibilitatea ca creditorul să pretindă de la debitor, în cazul plății cu întârziere, o despăgubire suplimentară, fără legătură cu dobânzile de întârziere [55]. Și în dreptul civil sunt permise sancțiunile suplimentare pentru încălcarea obligației de plată în timp util. În plus, Comisia poate să inițieze o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva statului membru în temeiul articolului 226 CE, pentru înregistrarea tardivă a resurselor proprii. Faptul că un stat membru nu a înregistrat resursele în discuție în cazul unei prezumții de existență a unei datorii vamale poate constitui, în opinia noastră, o neîndeplinire a obligațiilor. Aspectul dacă s-a încălcat o obligație de înregistrare în contabilitate în cazul prezumției de existență a unei datorii vamale este distinct de aspectul privind obligația de plată a dobânzilor după răsturnarea acestei prezumții.

95. Având în vedere argumentele precedente, considerăm că statul membru căruia îi aparține biroul vamal care trebuia să înregistreze în contabilitate dreptul Comunității asupra resurselor proprii nu are obligația de plată a dobânzilor de întârziere de la data la care a luat naștere, în sarcina aceluiași stat, obligația de înregistrare a acestor resurse în contabilitate, până la data la care a fost răsturnată prezumția de existență a datoriei vamale.

53 — În această privință, subliniem că în doctrină anumiți autori susțin că deja nașterea unei datorii vamale în urma unor încălcări ale normelor fondamentale de procedură constituie într-o anumită măsură o sancțiune. A se vedea Müller-Eiselt, K. P., „Die Entstehung der Zollschuld bei Verstoß gegen Verfahrensvorschriften nach dem Zollkodex – Das Zollschuldrecht auf dem Irrweg zu einem Sanktionszollrecht?", în *Zeitschrift für Zölle und Verbrauchsteuern*, nr. 12/2001, p. 398, Fuchs, K., „Zollschuld – Probleme der Rechtsfolgen und der Abgrenzung", în *Zeitschrift für Zölle und Verbrauchsteuern*, nr. 2/2004, p. 38.

54 — Vervaele, J. A. E., *La fraude communautaire et le droit pénal européen des affaires*, Presses universitaires de France, Paris, 1994, p. 45, menționează drept una dintre formele fraudei, frauda la importul și/sau la exportul de mărfuri.

55 — În acest sens, a se vedea articolul 4.507(2) din Principles of European Contract Law (PECL), care permite părții căreia i s-a cauzat un prejudiciu să pretindă, pe lângă dobânzile de întârziere, o despăgubire pentru orice alt prejudiciu suplimentar. A se vedea Lando, O., și Beale, H. (coordonatori), *Principles of European Contract Law. Part I: Performance, Non-performance and Remedies*, Kluwer Law International, Haga, Londra, Boston, 1995, p. 212. O prevedere identică este conținută de articolul III.-3:708(2) din Draft Common Frame of Reference. A se vedea von Bar și alții (coordonatori), *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Interim Outline Edition*, Sellier, München, 2008, p. 170.

VII — Concluzie

96. Având în vedere considerațiile precedente, propunem Curții:

— respingerea acțiunii;

— obligarea Comisiei Comunităților Europene la plata cheltuielilor de judecată.